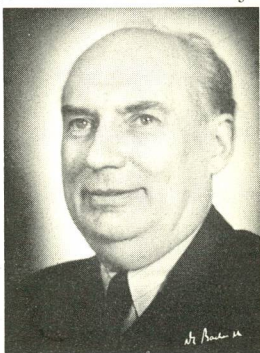

**VLAEMISCHE TAELCOMMISSIE, z. Vlaemische
Commissie.**

VLAENDEREN, Michel van, toneelspeler, regisseur en dramatisch auteur (Gent 7 november 1894 - Baarle / Drongen 24 juni 1965).

Van Vlaenderen studeerde aan het Koninklijk Atheneum te Gent. Hij volgde tevens lessen bij de Vlaamsche Vereeniging voor Tooneel- en Voordrachtskunst van Oskar de Gruyter. Qua toneelspel leerde hij er meer van de Nederlandse regisseur A. van den Heuvel, die in Gent verbleef. Via de bibliotheek van het Willemsfonds had Van Vlaenderen vroeg contact met toneelauteurs als Vondel en Shakespeare. Op het atheneum had hij R. de Clercq en H. Meert als leraren en De Gruyter als studiemeester. Hij was actief in Jong-Vlaanderen, de leerlingenbeweging van het officieel onderwijs, en trad een tijdlang op als hoofdredacteur van De Goedendag. Hij deed zich op school als revolutionair flamingant kennen en vroeg zelfs een audiëntie aan bij minister Pr. Pouillet om te protesteren tegen de achterstelling van het Nederlands op school. Te Gent ging hij rechten studeren. Dat gaf hij echter op en hij werd docent aan de toneelschool te Gent. Met de Heremanszonen, de oud-leerlingen van het Atheneum, voerde hij in 1917 Vondels Lucifer op in een doekendecor.

Na de Eerste Wereldoorlog ging Van Vlaenderen naar Nederland, waar hij bij enige gezelschappen toneel speelde. Terug in Vlaanderen werd hij regisseur bij het Vlaamsche Volkstoneel van Oskar de Gruyter, die directeur geworden was van de Koninklijke Nederlandse Schouwburg te Antwerpen. Na een jaar verliet hij het Vlaamsche Volkstoneel en probeerde in Gent modern toneel te spelen. Aloïs de Mayer haalde hem over voor de Gilde van Sint-Niklaas te regisseren en in deze stad bezorgde hij een merkwaardige opvoering van Elckerlyc vóór de Onze-Lieve-Vrouwe-kerk. Daarnaast bleef hij regie voeren voor diverse socialistische organisaties. Hij schreef zelf circa 36 stukken, zowel socialistisch propagandatoneel als bijbelse stukken. Socialistisch toneel monteerde hij vooral met de Multatulikring te Gent. Tot zijn grote prestaties behoren het massaspel voor het grote feest van het Algemeen Belgisch Vakverbond in 1948 en een ander dat voor het Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen werd opgevoerd in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel. Bijbels toneel bracht hij op de planken met de katholieke amateurgezelschappen.

Voor Van Vlaenderen was de regisseur de man die het drama maakte. Hij was ook een voorstander van creatief toneel. In tegenstelling tot De Gruyter, die het woord verafgoodde, hechtte hij vrijwel alle belang aan het spel, dat van een bondig scenario uit opgebouwd kon worden en het woord niet nodig had om dramatisch geladen te zijn. Van Vlaenderen stond bekend als de verwoedste bestrijder van de speelstijl waarmee Johan de Meester het Vlaamsch Volkstoneel had gemerkt. Volgens hem was dat Volkstoneel puur snobisme en sprak het ook alleen maar de snobs aan. Voor Van Vlaenderen

moest toneel de mensen aanspreken en ontroeren en goed Vlaams toneel was volgens hem een kruising van romantisme en mysticisme. Zijn toneel was duidelijk symbolistisch.

Na 1930 deed Van Vlaenderen regiewerk bij het Nationaal Vlaamsch Volkstoneel van Staf Bruggen. Met de Multatulikring bezorgde hij in de abdij van Sint-Baafs gemoderniseerde opvoeringen van Lanceloet ende Sanderyn (1934) en van Gloriant (1935), en in Deinze markante ensceneringen van De vertraagde film van Teirlinck en Philippine van Vlaenderen van D. Delcroix. Van 1940 tot '44 werkte hij weer samen met Staf Bruggen in de Koninklijke Nederlandse Schouwburg te Gent en na de oorlog was hij daar enige tijd directeur. Hij vervulde vele officiële functies in verband met het toneel en werd vaak naar het buitenland gezonden als afgevaardigde van de Belgische regering. Een paar jaren voor zijn dood was hij zo ontmoedigd over het toneelbeleid, dat hij uit alle functies ontslag nam.

Om den brode is Michel van Vlaenderen heel zijn leven makelaar in textielgrondstoffen geweest, een beroep dat hij van zijn vader had overgenomen.

WERKEN : *Arlecchino - Don Juan* (1925); - *Apostelspel*; - *Golgotha*; - *Jezus van Nazareth* (trilogie); *Maria van Bethanië* (1930); *Maria van Magdala* (1931) en *De tragedie van Judas* (1932); - *Ruïnen - Spel uit de werkersbuurt* (1963).

LITERATUUR : L. Monteyne, *Koorn en kaf. Vlaamse Tooneelkroniek* (1928); - L. Monteyne, *De Tooneelcrisis in Vlaenderen* (1929); - L. Monteyne, *Spiegel van het modern Tooneel in Vlaenderen* (1929); - C. Godelaine, *Mijn persoonlijke ervaringen omtrent de jongste tooneelbeweging* (1935); - L. Monteyne, *Een eeuw Vlaams tooneelleven* (1936); - J. Florquin, *Michel van Vlaenderen*, in *Ten huize van...*, III (1966); - J. van Schoor, *Een huis voor Vlaenderen; honderd jaar Nederlands beroepstoneel te Gent* (1971).

JOOS FLORQUIN